

دیدگاه ائتلاف‌گرایی در واکنش به تهدیدات آمریکا

گزارش 6 ژانویه لئون پانتا وزیر دفاع ایالات متحده، انعکاس جدال‌های آینده این کشور در خاورمیانه، آسیای شرقی و حوزه اوراسیا است.

ابراهیم متقی: گزارش 6 ژانویه لئون پانتا وزیر دفاع ایالات متحده، انعکاس جدال‌های آینده این کشور در خاورمیانه، آسیای شرقی و حوزه اوراسیا است.

ر این گزارش، حوزه متحدین آمریکا در برابر کشورهای تهدیدکننده مشخص شده است، آمریکا تلاش دارد تا در این گزارش مرز بندی‌های جدید سیاست، امنیت، قدرت و دفاع خود را منعکس سازد. در گزارش لئون پانتا، شاهد تحول گفتمانی، تاکتیکی و عملیاتی می‌باشیم. آمریکا تلاش دارد تا مرزبندی‌های جدید امنیتی خود را مشخص کرده و از این طریق الگوهای رفتار عملیاتی در آینده را تبیین کند. گسترش نیروهای نظامی و بهره‌گیری از یگان‌های عملیاتی انعطاف‌پذیر نشان می‌دهد که طیف گسترده‌ای از کشورها در معرض تهدیدات امنیتی آمریکا قرار دارند. کشورهایی که از سوریه در مدیترانه شرقی شروع می‌شود و تا چین در آسیای شرقی تداوم می‌یابد.

استراتژی جدید آمریکا برای کشورهای همانند ایران، چین و روسیه مخاطرات امنیتی بیشتری را ایجاد می‌کند؛ به همین دلیل ائتلاف‌های جدید در حال شکل‌گیری است. همچنین آرایش دفاعی و امنیتی کشورها در حوزه سیاست بین‌الملل در روند دگرگونی قرار دارد؛ کشورهایی که تلاش می‌کنند تا ائتلاف‌های جدیدی را شکل دهند. ائتلاف‌های دومین دهه قرن 21 ماهیت تاکتیکی دارند و در واکنش به تهدیدات مشترک شکل می‌گیرند اگرچه روسیه قطعنامه 1929 را مورد پذیرش قرار داد، اما هیچ‌گونه تمایلی به تصاعد بحران و منازعه علیه ایران ندارد. مقامات روسیه بر این امر واقفند که ایران و سوریه خاکریزهای ژئوپلیتیکی آن کشور در خاورمیانه محسوب می‌شوند و در چنین شرایطی، دسترسی به خاکریزهای امنیتی روسیه در خاورمیانه به منزله افزایش تحرک ژئوپلیتیکی آمریکا تفسیر می‌شود.

آمریکا سیستم ضدموشک خود در ترکیه را از 17 ژانویه راه‌اندازی کرده است، چنین اقدامی به منزله بهره‌گیری از سپر دفاع موشکی در برابر قدرت باز دارنده روسیه محسوب می‌شود. آمریکا در انتخابات روسیه نیز به مداخله‌گرایی مبادرت می‌کند و هیچ‌گونه تمایلی به تداوم سیاست‌های امنیتی پوتین در روسیه ندارد؛ از این رو طبیعی به نظر می‌رسد که در چنین شرایطی مقامات روسیه از سیاست محدودسازی ایالات متحده برای گسترش حوزه نفوذ به خاورمیانه حمایت می‌کنند.

لاوروف از سیاست هسته‌ای ایران حمایت کرده است و سیاست هسته‌ای ایران را صلح آمیز می‌داند بنابراین طبیعی است که در برابر تهدید مشترک آمریکا - آتلانتیک جلوه‌هایی از همکاری مشترک ایران، روسیه و چین ایجاد شود. سفر علی باقری معاون شورای عالی امنیت ملی به روسیه را می‌توان پاسخ همکاری جویانه ایران به ائتلاف در برابر سیاست تهاجمی آمریکا دانست. هرگاه تهدید آمریکا تشدید شود طبیعی است که سیاست موازنه در برابر الگوهای تهاجمی آن کشور نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. گزارش ژانویه 2012 وزارت دفاع آمریکا را می‌توان نمادی از چندجانبه‌گرایی تهدید علیه کشورهای مقاومت دانست، مقاومت صرفاً در حوزه خاورمیانه شکل نگرفته است؛ طیف گسترده‌ای از کشورهای ضدنظام سلطه تلاش دارند تا جلوه‌هایی از مقاومت را در برابر یکجانبه‌گرایی، سیاست تهاجمی و برتری‌جویی آمریکا سازماندهی کنند. لازم به توضیح است چنین رویکردی برای آینده آمریکا نیز پر مخاطره خواهد بود.

کشورهایی که به توسعه حوزه نفوذ مبادرت می‌کنند باید بر این امر واقف باشند که نفوذ منطقه‌ای به معنای نادیده گرفتن حداقل‌های منافع سایر بازیگران محسوب نمی‌شود. ایران فعالیت‌های هسته‌ای خود را در چارچوب پادمان آژانس پیگیری می‌کند و عدم‌انصرف ایران از پادمان آژانس باید منجر به ایجاد مزایای استراتژیک برای جمهوری اسلامی شود نه اینکه محدودیت‌های راهبردی گسترش پیدا کند.

در این فرایند نقش ترکیه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. سفر داوود اوغلو وزیر خارجه ترکیه به روسیه و آمریکا در 2 هفته آینده بیانگر آن است که رایزنی برای ادامه سیاست مصالحه وجود دارد. سیاست مصالحه صرفاً در شرایطی حاصل می‌شود که مرزبندی‌های کنش قانونی ایران، از الگوهای مبتنی بر یکجانبه‌گرایی آمریکا تفکیک شود؛ اگرچه داوود اوغلو تلاش زیادی برای برگزاری اجلاسیه تهران و اجلاسیه استانبول در سال 2010 به انجام رساند اما آمریکا به چنین تلاش سازنده‌ای توجهی نداشت و قطعنامه 1929 را می‌توان به منزله مقابله با الگوی تعامل سازنده ترکیه برای مصالحه دانست. مصالحه زمانی شکل می‌گیرد که مرزبندی‌های سیاسی در روند میانجیگری انجام پذیرد.

